

Trường: THPT chuyên Lý Tự Trọng.

Lớp: 10A4

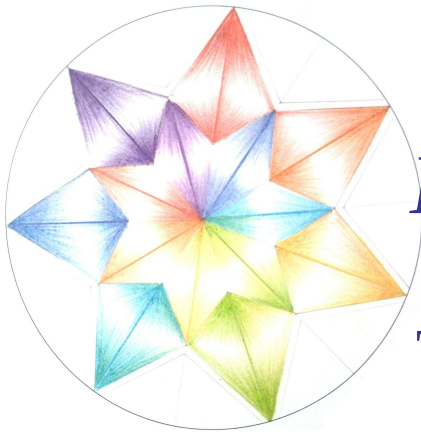
Tổ:1

Năm học: 2010-2011

GVHD: Nguyễn Thị Anh Lương

**BÀI TẬP TỔNG HỢP
VỀ PHÓNG XẠ HẠT NHÂN**

Những học sinh thực hiện:

TỔ 1:

Nguyễn Hoàng An.

Tô Nguyễn Phước Mai.

Dương Quang Minh.

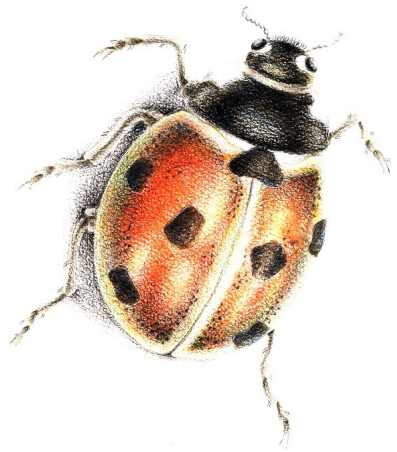
Lữ Quang Nhật.

Trần Tín Thành.

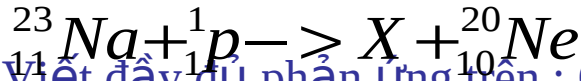
Trần Văn Duy Thái.

Trần Nhật Thiên.

Lâm Phú Sang.

Bài 1:

1. Viết đầy đủ phản ứng trên : Cho biết tên gọi, số khối và số thứ tự của hạt nhân X.

2. Phản ứng trên : phản ứng tỏa hay thu năng lượng ? Tính độ lớn của năng lượng tỏa ra hay thu vào đó ra (eV).

Cho khối lượng các hạt nhân :

$$m_{\text{Na}} = 22,983734u, \quad m_{\text{p}} = 1,007276u$$

$$m_{\alpha} = 4,0015u, \quad m_{\text{Ne}} = 19,97865u, \quad u = 931,5\text{MeV}/c^2$$

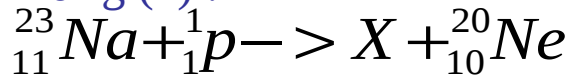
(Nguyễn Hoàng

An)

Lời Giải:

1. Áp dụng định luật bảo toàn điện tích và bảo toàn số nuclôn trong phản ứng hạt nhân.

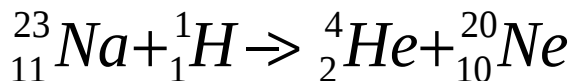
Với phản ứng (1) :

$$A = 23 + 1 - 20 = 4 \quad ; \quad Z = 11 + 1 - 10 = 2$$

Vậy: ${}_Z^AX = {}_2^4\text{He}$ Hạt nhân nguyên tử Heli

Dạng đầy đủ của phản ứng trên :

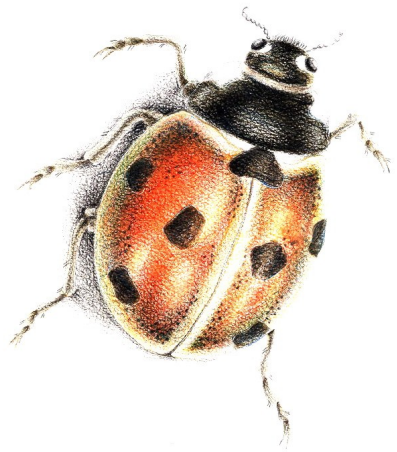
2. Gọi :

m_A, m_B : Khối lượng hạt nhân trước phản ứng.

m_C, m_D : Khối lượng hạt nhân sau phản ứng.

Độ hụt khối:

$$\Delta m = (m_C + m_D) - (m_A + m_B)$$

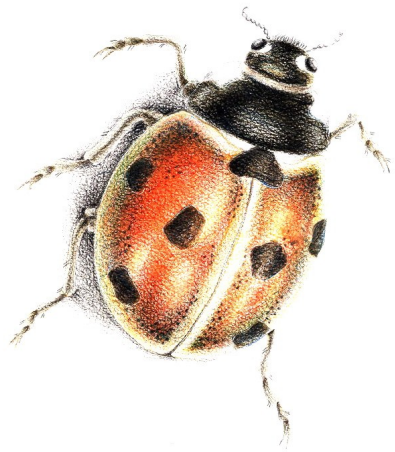
$$\Delta m = (m_C + m_D) - (m_A + m_B)$$
$$\Rightarrow \Delta m = 0,01271 \text{ u} > 0 :$$

\Rightarrow Phản ứng tỏa năng lượng.

Năng lượng tỏa ra :

$$\Delta E = |\Delta m| c^2 = 0,01271 \cdot 931,5 \text{ (Mev)}$$

$$\Rightarrow \Delta E = 11,84 \text{ MeV}$$

Bài 2:

$^{210}_{84}\text{Po}$ Pôlôni là chất phóng xạ alpha với chu kì phóng xạ 140 ngày đêm, ban đầu có 21g.

a. Viết phương trình phản ứng phóng xạ, tìm cấu tạo hạt nhân con?

b. Tính số hạt nhân Po ban đầu và số hạt còn lại sau thời gian 280 ngày và 325 ngày.

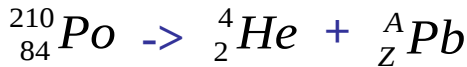
c. Tìm thời gian cần để còn lại 0,5g Po.

d. Xác định khối lượng chì tạo thành trong thời gian 280 ngày.

(Nguyễn Hoàng An)

Lời Giải:

a. Phương trình phản ứng phóng xạ:

Theo đlbt số nuclôn : $210 = 4 + A \Rightarrow A = 206$

Theo đlbt điện tích : $84 = 2 + Z \Rightarrow Z = 82$

Ta có:

Cấu tạo hạt nhân con gồm có : 206

Nuclôn

Trong đó gồm 82 p và $206 - 82 = 124$ n .

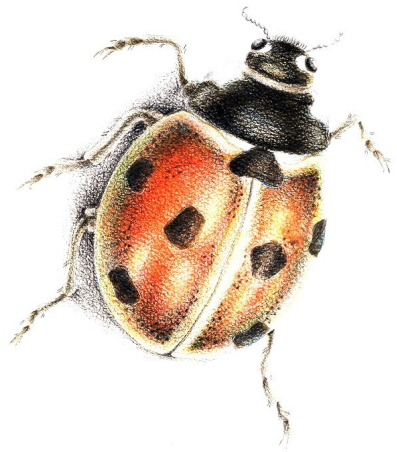
$$N_0 = \frac{m_0}{A} N_A \Rightarrow N_0 = 6,022 \cdot 10^{\text{hạt}}$$

$$t_1 = 280 \text{ ngày} = 2T \Rightarrow N_1 = \frac{N_0}{2^2}$$

$$\Rightarrow N_1 = 24,088 \cdot 10^{\text{hạt}}$$

$$t_2 = 325 \text{ ngày} \Rightarrow N_2 = N_0 \cdot e^{-\lambda t_2}, \text{ với } \lambda = 0,693 / 140$$

$$\text{Thế } t_2 \text{ vào ta có : } N_2 = 1,205 \cdot 10^{\text{hạt}}$$

c.

Từ $m_t = m_0 e^{-\lambda t}$ $\Rightarrow e^{-\lambda t} = m_0 / m_t$. Lấy ln 2 vế:

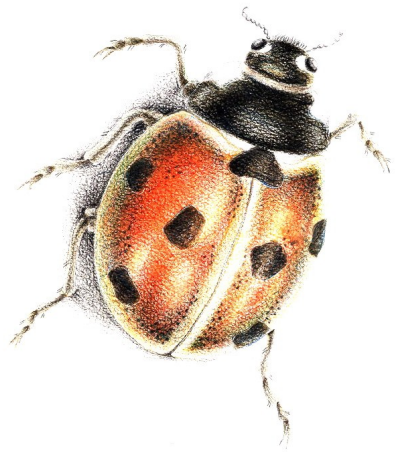
$$\lambda t = \ln 42 = 3,738 \text{ với } \lambda = 0,693 / T ;$$

$$\Rightarrow t = 3,738 \cdot 140 / 0,693 \approx 1089,69 \text{ ngày}$$

d.

$$N_{Pb} = \Delta N_{Po} = N_0 - N_t = N_0 - \frac{N_0}{2^2} = \frac{3N_0}{4}$$
$$m_{Pb} = A_{Pb} \frac{N_{Pb}}{N_A} = A_{Pb} \cdot \frac{3N_0}{4A_A}$$

$$\Rightarrow m_{Pb} = 15,45 \text{ g}$$

Bài 3:

Ban đầu có 2g Radon ${}^{222}_{86}\text{Rn}$ là chất phóng xạ với chu kỳ bán rã $T = 3,8$ (ngày đêm). Tính :

a.Số nguyên tử ban đầu

b.Số nguyên tử còn lại sau thời gian $t = 1,5T$

c.Tính ra (Bq) và (Ci) độ phóng xạ của lượng Radon nói trên sau $t = 1,5T$.

(Nguyễn Hoàng An)

Lời Giải:

a. Số nguyên tử ban đầu

$$N_0 = \frac{m_0}{A} N_A = 5,43.10^{21} \quad (\text{nguyên tử})$$

b. Số nguyên tử còn lại

$$N_t = \frac{N_0}{2^{1,5}} = 1,92.10^{21} \quad (\text{nguyên tử})$$

c. Độ phóng xạ sau $t = 1,5T$

$$H = \lambda \cdot N = \frac{0,693}{T} N$$

$$H = \frac{0,693 \cdot 1,92 \cdot 10^{21}}{3,8 \cdot 24 \cdot 3600} = 4,05 \cdot 10^{15} \quad (\text{Bq})$$

$$H = \frac{4,05 \cdot 10^{15}}{3,7 \cdot 10^{10}} = 1,1 \cdot 10^5 \quad (\text{Ci})$$

Bài 4:

Urani biến thành Thori . Ban đầu có 23,8 g urani. α Urani có chu kỳ bán rã là 4,5.109 năm. Khi phóng xạ

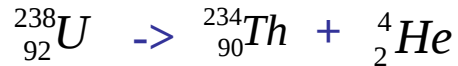
a. Tính số hạt và khối lượng Thori sau 9.109 năm.

b. Tính tỉ số số hạt và tỉ số khối lượng sau 4,5,109 năm.

(Trần Văn Duy

Lời Giải: Thái)

Phương trình phóng xạ:

Ta thấy một nguyên tử U phóng xạ cho một nguyên tử Th

Trong 23,8 g U ban đầu tương đương 1 mol thì có 6,02.1022 nguyên tử U.

a. Sau thời gian 9.109 năm tương đương 2 chu kỳ, số lượng hạt U sẽ giảm đi 4 lần, tức là còn lại $\frac{1}{4}$, hay số hạt phóng xạ là $\frac{3}{4}$. Vậy số hạt U phóng xạ hay số hạt Th tạo thành là:

$$N_{\text{Th}} = \frac{3}{4} \cdot 6,02 \cdot 10^{22} = 4,515 \cdot 10^{22}.$$

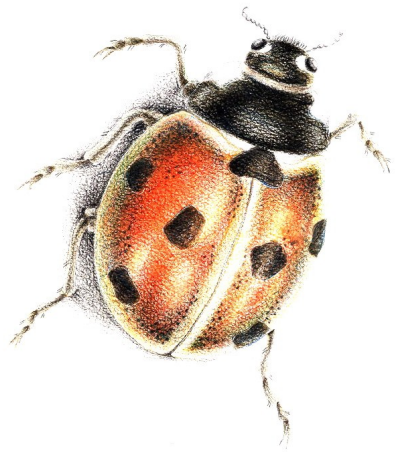
Ta cũng thấy rằng $\frac{3}{4}$ khối lượng U đã phóng xạ hay 17,85 g U đã phóng xạ. Cứ 238 g U phóng xạ thì tạo thành 234 g Th. Vậy khối lượng Th tạo thành là:

$$m(\text{Th}) = 17,85 \cdot \frac{234}{238} = 17,55 \text{ (g)}.$$

b. Căn cứ lập luận ở trên, ta thấy tỉ số giữa số hạt và hạt là $\frac{1}{3}$.

Khối lượng U còn lại là: $\frac{1}{4} \cdot 23,8 = 5,95$.

Tỉ số giữa khối lượng và là: $5,95:17,55 = 0,339 \frac{1}{2},95$.

Bài 5:

Một xác ướp Ai Cập có độ phóng xạ là 0,25 nguyên tử phân rã trong 1 phút tính cho 100g cacbon. Xác định niên đại của xác ướp này biết rằng ở các vật sống độ phóng xạ là 15,3 nguyên tử phân rã trong 1 phút tính cho 1 g cacbon và chu kì bán hủy của ^{14}C là 5700 năm

(Trần Văn Duy

Thái)

Lời Giải:

$$\text{Độ phóng xạ của xác ướp} = 0,25 \times 1000 / 100$$

$$= 2,5 \text{ nguyên tử phân rã} / 1 \text{ phút} \cdot 1 \text{gC}$$

Vì cường độ phóng xạ tỉ lệ với hàm lượng ^{14}C tại mỗi điểm tương ứng nên:

$$Kt = \ln(15,3/2,5)$$

$$= 0,693/t_{1/2}$$

$$= 0,693t/5700$$

Do đó:

$$t = (5700/0,693) \times 2,303 \lg(15,3/2,5)$$

$$= 14899,5 \text{ năm}$$

Bài 6:

Một trong các chuỗi phân hủy phóng xạ tự nhiên bắt đầu với $^{232}\text{Th}_{90}$ và kết thúc với đồng vị bền $^{208}\text{Pb}_{82}$

- Hãy tính số phân hủy β^- xảy ra trong chuỗi này
- 1 phần tự trong chuỗi Thori, sau khi tách riêng thấy có chứa $1,5 \cdot 10^{10}$ nguyên tử của một hạt nhân và phân hủy với tốc độ 3440 phân rã mỗi phút, $t_{1/2}$ bán hủy là bao nhiêu tính theo năm?
- 1 hạt nhân đồng vị ^{234}Th là 232,04u. Tính năng lượng liên kết trong 1 nuclôn

*Các khối lượng cần thiết:

$${}^4_2\text{He} = 4,0026\text{u}; \quad {}^{208}_{82}\text{Pb} = 207,9766\text{u}; \quad {}^{232}_{90}\text{Th} = 232,03805\text{u}$$

$$1\text{u} = 931\text{MeV}; \quad \text{NA} = 6,022 \cdot 10^{23} \text{mol}^{-1}$$

(Trần Văn Duy

Thái)

Lời Giải:

a. Gọi x là số hạt α được giải phóng

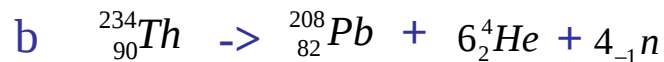
y là số hạt β^- được giải phóng

Ta có: $232 = 208 + 4x$

$$90 = 82 + 2x - y$$

$$X = 6; y = 4$$

Vậy có 4 hạt β^- được giải phóng

Ta có : $A = kN$

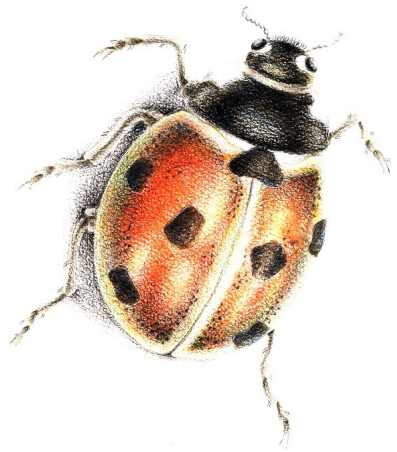
$$T_{1/2} = (0,693/k)$$

$$= (0,693N/A)$$

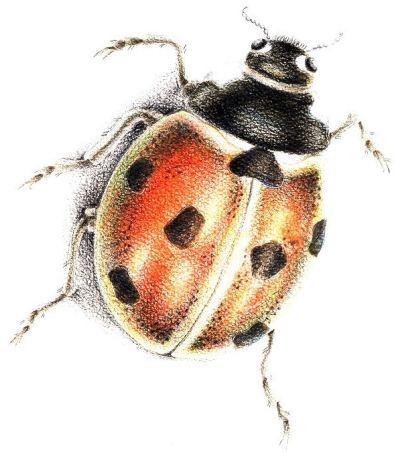
$$= (0,693 \times 1,5 \cdot 10^{10} / 3440)$$

$$= 3,02 \times 10^6 \text{phút}$$

$$= 5,75 \text{ năm}$$

$$\begin{aligned} \text{c. } m &= Zm_p + Nm_n - m_{\text{nhân}} \\ &= (92 \times 1,00724 + 142 \times 1,00862) - 232,04 \\ &= 3,85012 \\ E &= 3,85012 \times 931 \\ &= 3584,46172 \\ E_r &= E/A \\ &= 3584,46172 / 234 \\ &= 15,32 \text{ MeV} \end{aligned}$$

Bài 7:

Urani (đồng vị 238) có chu kỳ bán rã là 4,5.10⁹ năm. Urani biến thành Thôri. Hỏi có bao nhiêu g Thôri được tạo thành trong 23,8 g urani sau 9, 10⁹ năm?

(Tô Nguyễn Phước

Mai)

Lời Giải:

Số hạt nhân U có trong 23,8g ban đầu

$$\begin{aligned} N_0 &= (N_A \cdot m_0) / A \\ &= (6,02 \cdot 10^{23} \times 23,8) / 238 \\ &= 6,02 \cdot 10^{22} \end{aligned}$$

Số hạt U còn lại:

$$\begin{aligned} N &= N_0 \cdot 2^{-t/T} = N_0 / 4 \\ &= 1,505 \cdot 10^{22} \end{aligned}$$

Số hạt U bị phân rã = số hạt Th tạo thành:

$$N = N_0 - N = 4,515 \cdot 10^{22}$$

Khối lượng Th tạo thành:

$$\begin{aligned} m &= (N \cdot A) / N_A \\ &= (4,515 \cdot 10^{22} \times 234) / 6,02 \times 10^{23} \\ &= 17,55 \text{g} \end{aligned}$$

Bài 8:

a. Tính năng lượng liên kết của hạt nhân ^{238}U biết khối lượng hạt nhân của ^{238}U là $238,000028\text{u}$

b. Tính chu kỳ bán rã T của đồng vị Pu biết rằng 432 năm thì 128g chất này chỉ còn lại 4g

(Tô Nguyễn Phước Mai)

Lời Giải:

a. $m = Zm_p + Nm_n - m_{\text{nhân}}$

$$= (92 \times 1,00724 + 146 \times 1,00862) - 238,000028$$

$$= 1,924572$$

$$E = 1,924572 \times 931$$

$$= 1791,776532$$

$$E_r = E/A$$

$$= 1791,776532 / 234$$

$$= 7,6572$$

b. Ta có

$$k = (1/t) \ln(N_0/N)$$

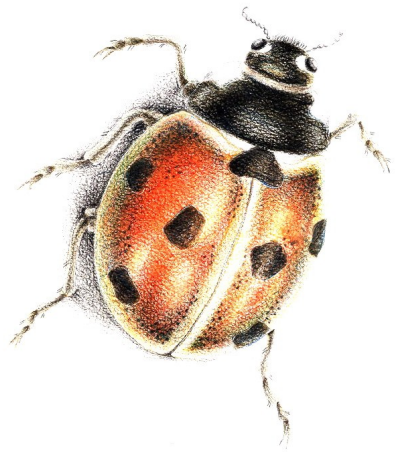
$$= (1/432) \ln(128/4)$$

$$= 8,023 \times 10^{-3}$$

$$T = (\ln 2)/k$$

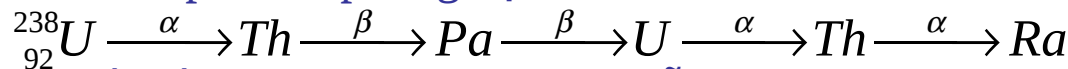
$$= (\ln 2) / 8,023 \times 10^{-3}$$

$$= 86,4 \text{ năm}$$

Bài 9:

1.a Urani phân rã phóng xạ thành Radi theo chuỗi sau :

Viết đầy đủ phản ứng của chuỗi trên.

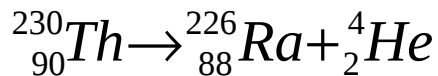
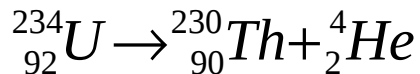
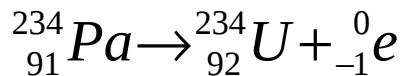
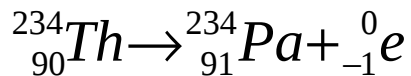
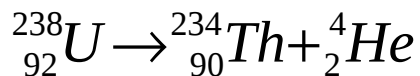
b. Chuỗi trên tiếp tục phân rã thành đồng vị bền ${}_{82}^{206}\text{Pb}$

Hỏi có bao nhiêu phân rã α được phóng ra khi biến ${}_{92}^{238}\text{U}$ thành ${}_{82}^{206}\text{Pb}$?

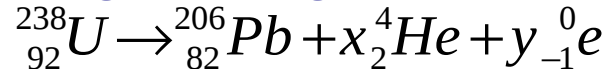
2. là nguyên tố phóng xạ dùng trong lò phản ứng hạt nhân, có chu kỳ bán huỷ là 30,2 năm. Sau bao nhiêu năm lượng chất này còn lại 5% ? (Trần Tín Thành)

Lời Giải:

a. Hoàn thành chuỗi phóng xạ :

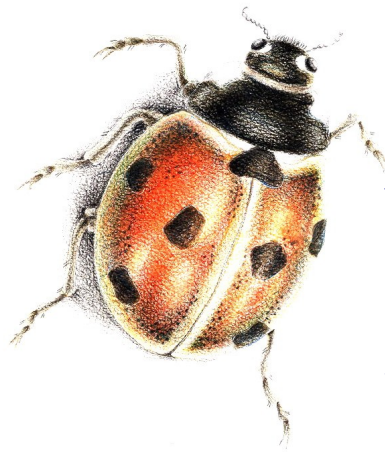
b. Gọi x là số phân rã α . Mỗi phân rã α làm Z giảm 2, A giảm 4. Nên ta có :

$$238 = 206 + 4x$$

$$\Rightarrow x = 8$$

Vậy có 8 phân rã α được phóng xạ.

Bài 10:

Một mẫu Poloni nguyên chất có khối lượng 4(g), các hạt nhân Poloni phóng xạ phát ra hạt α và chuyển thành một hạt bền. ${}_{84}^{210}\text{Po}$ \rightarrow ${}_{Z}^A\text{X}$

- Viết phương trình và xác định ${}_{Z}^A\text{X}$.
- Xác định chu kỳ bán rã của Poloni phóng xạ, biết rằng trong 1 năm (365 ngày) nó tạo ra $V = 358 \text{ cm}^3 \text{ He}$ (đktc).

(Trần Nhật

Thiên)

Lời giải.

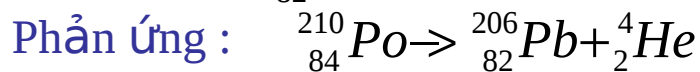
1. Ta có :

$$210 = A + 4 \Rightarrow A = 206$$

$$84 = Z + 2 \Rightarrow Z = 82$$

$$\Rightarrow t_{1/2} = \frac{0,693}{0,005} \approx 138,6 \text{ ngày.}$$

$$\Rightarrow {}_{Z}^A\text{X} \text{ là } {}_{82}^{206}\text{Pb} .$$

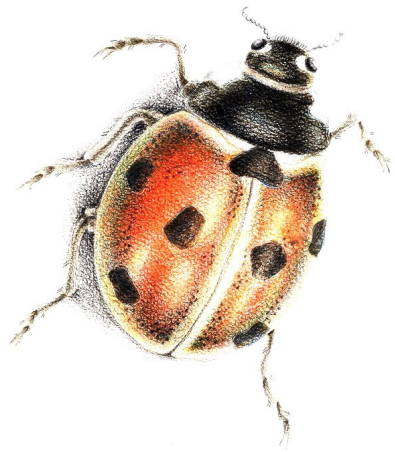

2. $n_{\text{He}} = \frac{358}{22400} \text{ mol}$

=

$$\Rightarrow m_{\text{Po}} = \frac{358}{22400} \times 210 = 3,35625 \text{ (g)}$$

$$\Rightarrow k = \frac{1}{365} \ln \left(\frac{4}{4 - 3,35625} \right) \approx 0,005$$

Bài 11: Chất phóng xạ ${}_{84}^{210}\text{Po}$ phát ra tia phóng xạ α và biến đổi thành ${}_{82}^{206}\text{Pb}$ biết rằng $t_{1/2}$ của Po là 138 ngày.

a. Ban đầu có 1g chất phóng xạ Po. Sau bao lâu thì chỉ còn 10mg Po.

b. Viết pt phân rã của Po. Tính năng lượng tỏa ra (theo MeV) khi 1 hạt nhân Po phân rã và năng lượng tổng cộng tỏa ra khi 10mg Po phân rã hết.

(Biết là $m_{\text{Po}}=209,9828$; $m_{\text{Pb}}=205,9744$; $m_{\alpha}=4,0026$)

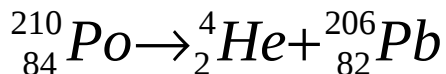
c. Biết rằng ban đầu khối lượng của khối chất Po là 10mg và sau 6624 giờ độ phóng xạ của khối chất đó bằng 4,17.1011 Bq. Dựa vào đó, hãy xác định khối lượng của 1 hạt α

Lời giải.

(Lâm Phú Sang)

$$a. k = 0.693 / (t_{1/2}) = 0.693 / 138$$

$$\text{Ta có: } t = 1/k \cdot \ln(1/0.01) \Rightarrow t = 917 \text{ (ngày)}$$

$$N = (n/A) NA \cong 2,873.1019 \text{ (hạt)}$$

\Rightarrow năng lượng tổng cộng tỏa ra khi phân rã

$$b. \Delta m = [209,9828 - (205,9744 + 4,0026)]$$

$$= 0,0058 \text{ u}$$

$$10\text{mg Po} = W_{\text{tc}} = N.W$$

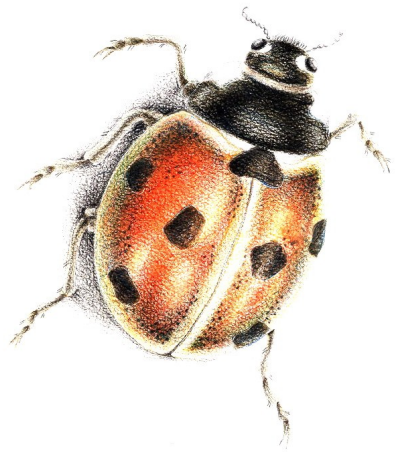
$$= 1,55142.1020 \text{ MeV}$$

$$W(\text{lk}) = \Delta m \cdot c^2$$

$$= 0,0058 \cdot (3 \cdot 10^8)^2$$

$$= 5,22.1014 = 5,4 \text{ (MeV)}$$

Số hạt nhân Po trong 10mg là:

c.

Sau thời gian $t = 6624 \text{ h} = 276$ ngày hay bằng 2 lần $t_{1/2}$.

Tức là sau 2 chu kì bán rã thì khối lượng của khối chất Po còn lại là:

$$M = \frac{m_0}{2t \frac{1}{2}} = \frac{m_0}{2^2} = \frac{10}{4} = 2.5(\text{mg})$$

Số hạt nhân Po còn lại là N (có trong 2,5 mg) liên hệ với độ phóng xạ H theo hệ thức $H = kN$

$$\Rightarrow N = \frac{H}{k} = \frac{H.t_{1/2}}{0.693}$$

$$= \frac{4,17.10^{11}.3312.3600}{0.693}$$

$$= 7,17.10^{18} \text{ hạt nhân}$$

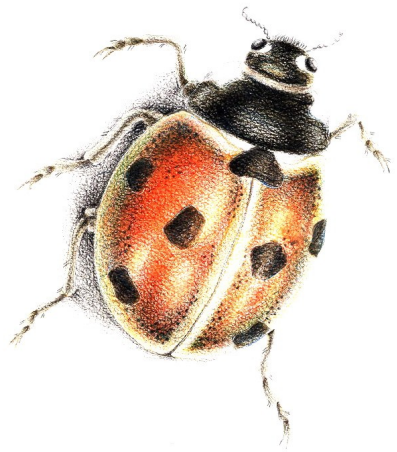
Từ đó khối lượng của 1 hạt nhân Po là:

$$M_{Po} = \frac{m}{N} = \frac{2,5}{7,17.10^{18}} = 3,486.10^{-19}$$

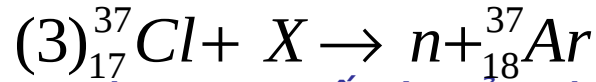
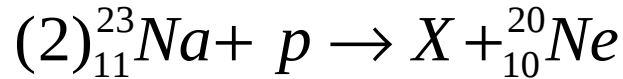
$$= 3,49.10^{-22} \text{ (kg)}$$

$$\text{Biết rằng } \frac{m_\alpha}{m_{Po}} = \frac{4}{210} \Rightarrow m_\alpha = \frac{4}{210} 3,49.10^{-22} = 6,6476.10^{-24} \text{ (kg)}$$

Bài 12:

Cho các phản ứng sau: (1) ${}_{5}^{10}\text{B} + X \rightarrow \alpha + {}_{4}^{8}\text{Be}$

a. Hoàn thành phương trình. Cho biết tên của các nguyên tố X

b. Trong các phản ứng (2) và (3). Phản ứng nào thuộc loại tỏa năng lượng, phản ứng nào thuộc loại thu năng lượng?

Cho biết:

$$m_{\text{Na}} = 22,983734 \text{ u}$$

$$m_{\text{Cl}} = 36,956563 \text{ u}$$

$$m_{\text{He}} = 4,001506 \text{ u}$$

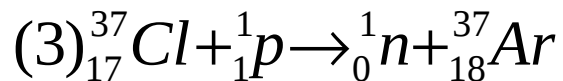
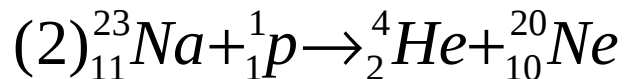
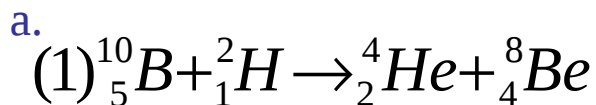
$$m_n = 1,008670 \text{ u}$$

$$m_{\text{Ar}} = 36,956889 \text{ u}$$

$$m_p = 1,007276 \text{ u}$$

$$m_{\text{Ne}} = 19,986950 \text{ u}$$

Lời Giải:

(Lâm Phú Sang)

b.

+ Ở phương trình (2) có:

$$W_{\text{lk}} = [m_{\text{Na}} + m_p - m_{\text{He}} - m_{\text{Ne}}].c^2 = 2,28$$

MeV (> 0)

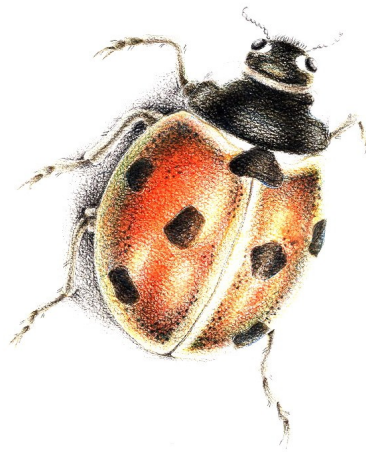
Vì $W_{\text{lk}} > 0 \Rightarrow$ là pt tỏa năng lượng.

+ Ở pt (3) có:

$$W_{\text{lk}} = [m_{\text{Cl}} + m_p - m_n - m_{\text{Ar}}].c^2 = -1,5 \text{ MeV}$$

(< 0)

Vì W nhỏ hơn 0 \Rightarrow là pt thu năng lượng

Bài 13:

Đồng vị phóng xạ ${}_{27}^{60}\text{Co}$ phát ra tia β - và tia γ . Chu kì bán rã của đồng vị là 5,24 năm.

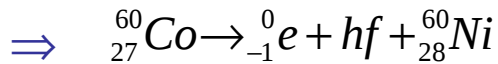
Viết pt

Cho biết thành phần cấu tạo của hạt nhân nguyên tử Co như thế nào? Tính độ hụt khối và năng lượng liên kết hạt nhân Co. Biết m nhân = 55,940 u

Hãy tính xem trong 1 tháng (30 ngày) lượng chất Co này bị phân rã bao nhiêu %.
(Lâm Phú Sang)

Lời Giải:

Ta có, trong pt tia γ được kí hiệu là hf

Ta có $Z = 27$; $A = 60 \Rightarrow N = A - Z = 33$

Vậy Co cấu tạo từ 27 p và 33 n

$$\begin{aligned} \text{Độ hụt khối } \Delta m &= Zm_p + Nm_n - m_{\text{nhân}} \\ &= 27.1,007276 + 33.1,008665 - 55,940 = \\ & 4,542397 \text{ u} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Năng lượng liên kết } W &= \Delta m.c^2 = \\ & 4,088.1017 \end{aligned}$$

Lượng Co còn lại:

$$M = m_0 e^{-k t} \quad \text{mà } k = \frac{0,693}{1913} = 3,62.10^{-4}$$

Sau 1 tháng 30 ngày lượng Co còn lại là:

$$= e^{-k t} = 0,989 = 98,9\%$$

=> phần Co phân rã sau 1 tháng là 100% - 98,9% = 1,1%

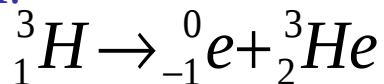

Bài 14:

Triti là đồng vị phóng xạ của Hirudo có chu kỳ bán rã là 12,3 năm
viết pt
nếu ban đầu có 1,5mg đồng vị đó thì sau 49,2 năm còn lại bao nhiêu
mg?

(Dương Quang Minh)

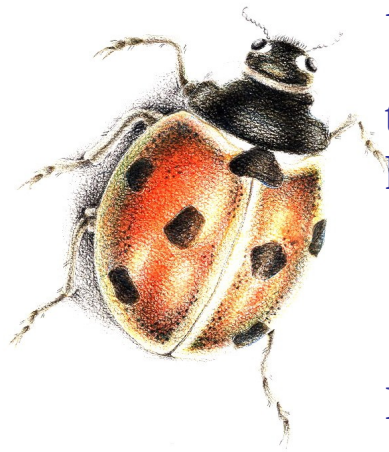
Lời Giải:

Số lần chu kỳ bán hủy $\frac{49,2}{12,3} = 4$ (4 lần chu kỳ bán hủy)

Lượng triti ban đầu là 1,5mg, sau 4 chu kỳ còn lại $\frac{1}{16}$ lượng ban đầu

$1,5 \cdot \frac{1}{16} = 0,094 \text{ mg}$

Bài 15:

1 mảnh gỗ lấy từ 1 hang động có tốc độ phân rã bằng 0,636 lần tốc độ phân rã C trong gỗ ngày nay. Biết rằng C14 phóng ra β với chu kỳ bán rã là 5730 năm.

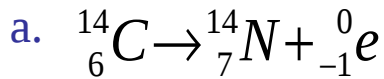
a) Viết pt

b) Xác định tuổi miếng gỗ

(Dương Quang

Minh)

Lời Giải:

b.

$$k = \frac{0,693}{5730} = 1,21 \cdot 10^{-4} / \text{năm}$$

Tốc độ phân rã của C14 trong mẫu gỗ tìm thấy trong hang (N) nay giảm xuống chỉ bằng 0,636 lần tốc độ phân rã của C14 lúc đầu (N_0)

$$\Rightarrow N = 0,636 N_0$$

$$\lg\left(\frac{N_0}{N}\right) = \frac{kt}{2,303} \Leftrightarrow \lg\left(\frac{N_0}{0,636 N_0}\right) = \frac{(1,21 \cdot 10^{-4}) \cdot t}{2,303}$$

$$\Rightarrow t = 3,74 \cdot 10^3 \text{ năm}$$

Bài 16:

a. Tìm số α và β được phóng xạ ^{238}U thành nguyên tố X. Biết nguyên tử nguyên tố X có electron cuối cùng có bộ 4 số lượng tử $n=6, l=1, m=0, s=1/2$. Tỷ lệ giữa hạt không mang điện và hạt mang điện trong hạt nhân nguyên tử X là 1,5122.

b. Tính tuổi của mẫu đá nếu có 18,4mg ^{238}U và 1,65 mg ^{206}Pb . Biết $t_{1/2}=4,61.10^9$ năm

c. Tính năng lượng liên kết của ^{238}U biết $m_{\text{U}}=238,0289\text{u}$.

(Trần Văn Duy

Thái)

Lời Giải:

a) Phân mức năng lượng cao nhất của X là 6p

$$Z=82 \quad N=1,5122 \times 82=124$$

Vậy x là $^{206}_{82}\text{Pb}$

Gọi x, y lần lượt là số α và β sinh ra

$$\text{Ta có: } 206+4x=238$$

$$82=2x-y=92$$

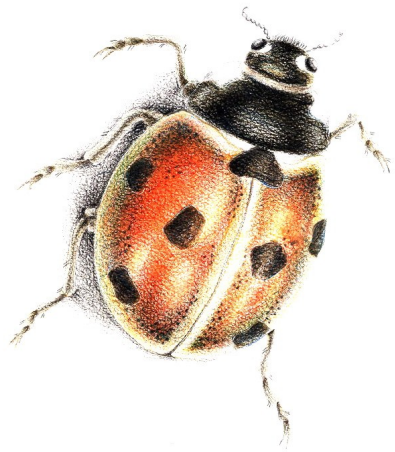
$$x=8; y=6$$

b) Tuổi của mẫu đá đó:

$$t=(1/k)\ln(N_0/N)$$

$$=((4,61.10^9)/\ln(2))\ln(((184/238)+(1,65/206)) \times 10^{-3})/((1,84/238)/10^{-3})$$

$$=1,538.10^{10}(\text{năm})$$

$$\begin{aligned}c)) \quad m &= Zm_p + Nm_n - m_{\text{nhân}} \\ &= (92 \times 1,00724 + 146 \times 1,00862) - 238,0289 \\ &= 1,90008 \\ E &= 1,90008 \times 931 \\ &= 1768,97448 \text{ (MeV)} \\ E_r &= E/A \\ &= 1768,97448 / 234 \\ &= 7,433 \text{ (MeV)}\end{aligned}$$

Bài 17:

Đồng vị ${}_{11}^{24}\text{Na}$ là chất phóng xạ β và tạo thành đồng vị của Mg.

Mẫu có $m_0 = 0,24\text{g}$. Sau 105 giờ độ phóng xạ của nó giảm đi 128 lần

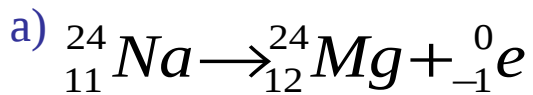
a) Viết phương trình phản ứng

b) Tìm chu kỳ bán rã và độ phóng xạ ban đầu (tính ra đơn vị Bq) của mẫu

c) tìm khối lượng Mg tạo thành sau 5h

(Trần Văn Duy Thái)

Lời Giải:

b) Ta có: $N/N_0 = e^{-kt} = (1/128)$

$$(0,693t)/T = \ln 128 = 4,85$$

$$T = (0,693t)/4,85 = 15 \text{ giờ}$$

Độ phóng xạ lúc đầu: $H_0 = \lambda N_0 = (0,693/T) \cdot (N_A/A)m_0 = 7,23 \cdot 10^4 \text{ Bq}$

c) Số nguyên tử Magie tạo thành:

$$N = N_0 (1 - e^{-kt}) = (N_A/A)m_0(1 - e^{-kt}) = 5,27 \cdot 10^{21}$$

Khối lượng Mg tạo thành: $m = 0,21\text{g}$

Bài 18:

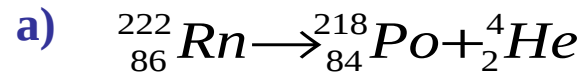
Mẫu Rn có khối lượng 66.6g ,hạt nhân ${}_{86}^{222}\text{Rn}$ phát ra hạt anpha và hạt nhân (A).

a) viết phương trình phản ứng và gọi tên (X)

b)Xác định chu kì bán rã của Rn biết với khối lượng mẫu Rn trên thì trong 2.24 ngày tạo ra 2.24 lít khí He (đktc)

(Lữ Quang Nhật)

Lời Giải:

X là Poloni

b) $n_{\text{He}} = m_{\text{Rn}} / 22,4 = 2,24 / 22,4 = 0,1 \text{ mol}$

$\Rightarrow m_{\text{Rn}} \text{ đã phản ứng là } 0,1 \times 222 = 22,2\text{g}$

$\Rightarrow A_0/A = 66,6 / (66,6 - 22,2) = 1$

Ta có: $k = \ln(A_0/A) : t = 0,181011 \text{ năm}$

$\Rightarrow t_{1/2} (\text{Rn}) = 0,693/k = 3,83 \text{ ngày}$

Bài 19:

Chu kì phân hủy của $^{24}_{11}\text{Na}$ là 14.8 giờ.

a) Viết phương trình phóng xạ của đồng vị Na trên, biết nó phân rã theo kiểu beta

b) Tính số gam sản phẩm tạo thành từ 48g Na sau 44.4 giờ

c) Tính Năng lượng liên kết hạt nhân của Na biết $m_{\text{Na}}=23.85\text{u}$ (Lữ Quang Nhật

Lời Giải:

b) Ta có công thức $k=0,693/t_{1/2}=0,693/14,8=0,0468243$ giờ

Ta lại có công thức : $\ln(A_0/A)=kt$

$$\Leftrightarrow \ln(48/A)=0,0468243 \times 44.4$$

$$\Rightarrow A=6\text{g}$$

$\Rightarrow m_{\text{Na}}$ đã phản ứng là : $44-6=38\text{g}$

Mà $n_{\text{Na}}=n_{\text{Mg}}=38/24=1,5833333333333333$ mol

$\Rightarrow m_{\text{Mg}}$ tạo thành là $1,5833333333333333 \times 24=38\text{gam}$

c) m_{Na} (trên lí thuyết) = $11.m_p + 13.m_n = 24,19\text{u}$

\Rightarrow Độ hụt khối là : $24,19-23,85=0,34\text{u}$

\Rightarrow Năng lượng liên kết hạt nhân là : $E_k = 0,34 \cdot (3.108)^2 \cdot 10^{-3} / 6,022.10^{23} = 5,0812.10 \quad \text{J}$

Bài 20:

$^{137}_{58}\text{Ce}$ tham gia phản ứng hạt nhân có chu kỳ bán rã là 30.2 năm. $^{137}_{58}\text{Ce}$ là một trong những đồng vị bị phát tán mạnh ở nhiều vùng của châu Âu sau tai nạn hạt nhân Trecnobun .

a) Sau bao lâu lượng chất độc này còn 1% kể từ lúc tai nạn xảy ra

b) Tính năng lượng liên kết hạt nhân của Ce biết $m_{\text{Ce}}=137.87\text{u}$

(Lữ Quang

Nhật)

Lời Giải:

a) Ta có $N_0=100\%$, $N=1\%$ $\Rightarrow N_0/N=100$

Ta có công thức $k=0,693/t_{1/2}=0,693/30.2=0,022947$ năm

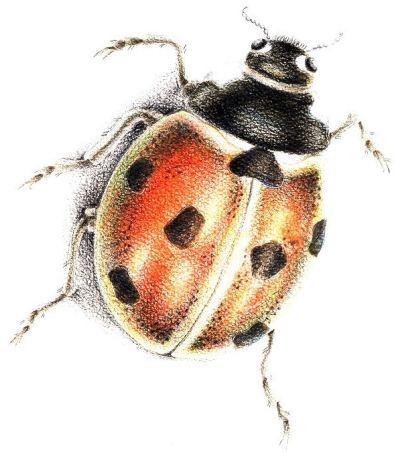
Ta lại có công thức : $\ln(A_0/A)=kt$

$\Leftrightarrow : \ln(100)=0,022947.t \Rightarrow t=200.68$ năm

b) m_{Ce} (trên lí thuyết) $=58.m_p + 79.m_n=138,1065\text{u}$

\Rightarrow Độ hụt khối là : $138,1065-137,87=0.2365\text{u}$

\Rightarrow Năng lượng liên kết hạt nhân là : $E_k=0,2365.(3.108)2.10^{-3}/6,022.10^{23}=3,53445.10^{-11}$ J

Bài 21:

a) Tìm số hạt α và β được bắn ra bởi ${}_{83}^{214}\text{Bi}$ thành nguyên tố X, biết X có e cuối được đặc trưng bởi bốn số lượng tử $n=6, l=1, m=0, m_s=+1/2$, tỉ lệ giữa số nơtron và proton trong X là 1.5122

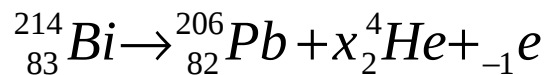
b) Tính năng lượng liên kết hạt nhân của X biết X có $m_X=207.23u$

Lời giải.

a. Từ bốn số lượng tử của e trót cùng của X ta biết phân mức năng lượng cao nhất của X là $6p^2 \Rightarrow ZX=82$

Mà $NX/ZX=1.5122 \Rightarrow NX=124$ hạt
 $\Rightarrow AX=124+82=206$ hạt

Đặt số hạt α bắn ra là x và số hạt β bắn ra là y, ta có phương trình phân rã hạt nhân:

Theo định luật bảo toàn điện tích ta có

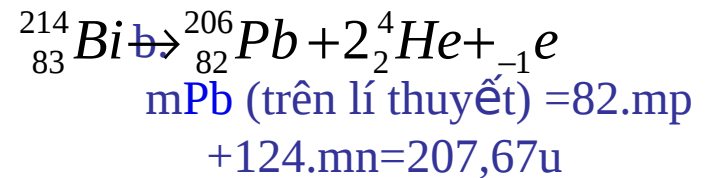
$$2x - y = 1$$

Theo định luật bảo toàn số khối

ta có :

$$4x = 8$$

\Rightarrow

\Rightarrow Độ hụt khối là : $207.67 - 207.23 = 0.44u$

\Rightarrow Năng lượng liên kết hạt nhân là $E_k = 0.44.$

$$(3.108)2.10 / 6,022.10^{23} = 6,57573$$

$$3.10^{-11} \text{ J}$$

Bài 22:

Cho phương trình sau :

a) Tìm A biết A có số proton bằng 13,866 lần số proton của B, biết BO_2 là thành phần không thể thiếu giúp cho cây xanh quang hợp, và A có số hạt mang điện nhiều hơn số hạt không mang điện là 1.3226 lần

b) Tìm x và y

c) Một mẫu đá có chứa U^{238} và A biết $m_U / m_A = 6/10$. Tìm tuổi của mẫu đá đó biết chu kỳ bán rã của U^{238} là 4,51.109 năm

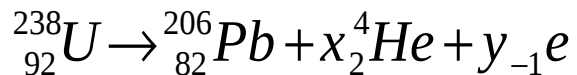
(Lữ Quang Nhật)

Lời Giải:

a) BO_2 là thành phần không thể thiếu giúp cho cây xanh quang hợp, vậy BO_2 là CO_2
 $\Rightarrow B$ là C có $Z=6 \Rightarrow ZA=6.13,6666=82 \Rightarrow A$ là Pb

$$\text{Ta có: } 2ZA/NA=1.3226 \Rightarrow NA=124 \Rightarrow AA=124+82=206$$

Ta có phương trình phân rã hạt nhân sau:

b) Theo định luật bảo toàn điện tích ta có

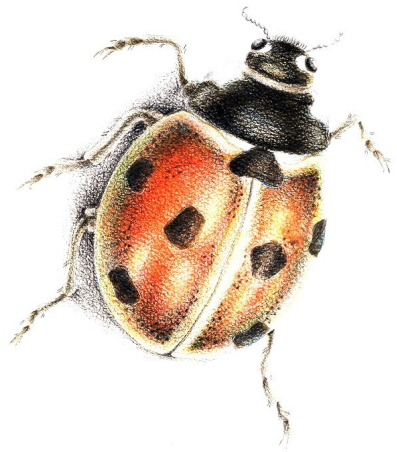
$$2x-y=10$$

Theo định luật bảo toàn số khối ta có :

$$4x=32$$

Giải (1) và (2) ta có $x=6; y=8$

b. Đặt $m_U = 6a \Rightarrow m_{Pb} = 10a$

$n_{Pb} = n_U(\text{đã phản ứng}) = 10a/206 \text{ mol}$

$\Rightarrow m_U(\text{đã phản ứng}) = 238 \cdot 10a/206 = 1190a/103 \text{ gam}$

$\Rightarrow m_U(\text{ban đầu}) = 1190a/103 + 6a = 1808a/103$

$\Rightarrow A_o/A = (1808a/103) : 6a = 904/309$

Ta có công thức $k = 0,693/t_{1/2} = 0,693/4,51 \cdot 10^9 = 1,536585 \cdot 10^{-10} \text{ năm}$

Ta lại có công thức : $\ln(A_o/A) = kt$

$\Leftrightarrow : \ln(904/309) = 1,536585 \cdot 10^{-10} \cdot t \Rightarrow t = 6989192289 \text{ năm}$

CHÀO TẠM BIỆT!